

Nr 410.

Av herr **Jacobson** i Vilhelmina, om rätt för innehavare av kronolägenhet att kvarbo på lägenheten utan att detta påverkar hans rätt till arbetarpension.

Skogsarbetare i domänverket är jämlikt 3 § kungörelsen med föreskrifter rörande tillämpning av 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för arbetare (nr 694/1947) undantagen från tillämpningen av tjänstepensionsreglementet, varemot s. k. summarisk pension må, där så finnes skäligt, kunna beredas sådan arbetare i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst (nr 490/1947). Huvudregeln är, att arbetare efter anställningens upphörande kan komma i åtnjutande av arbetarpension, om han uppnått 60 års ålder och en anställningstid av minst 15 år. Enligt särskilda bestämmelser gäller, att skogsarbetare må, vid beräkning av anställningstid om och i den mån så erfordras för uppnående av 15 års anställning, kunna av tid, under vilken han varit arrendator av skogsjordbruk eller innehavare av kronotorp, skogstorp, odlingslägenhet, kolonat eller annan mindre lägenhet å kronopark eller annan kronoskog, tillgodoräknas högst tre månader för år, varunder han innehaft nyttjanderätten och stått till förfogande för arbete åt staten, dock sammanlagt högst 36 månader.

Domänstyrelsen tolkar ifrågavarande bestämmelser på så sätt att arbetare på kronoskog, som samtidigt är innehavare av kronolägenhet, även om han uppfyllt alla villkor för pension, likväl icke har rätt att erhålla pension, så länge han bor kvar på lägenheten. Denna ståndpunkt synes styrelsen grunda på den enligt min mening felaktiga uppfattningen att arbetaren icke avgått från sin anställning förrän han också avträtt lägenheten. Styrelsen synes härvid icke göra någon skillnad mellan om lägenheten är upplåten enligt 1943 års bestämmelser, d. v. s. med förbehåll om arbetsplikt, eller utgör en äldre typ av lägenheter och ej heller ta någon hänsyn till om innehavet av lägenheten behöver åberopas för erhållande av pension eller ej. Det enda bestämmande för domänstyrelsen vid avgörandet av en pensionsfråga av detta slag — där skogsarbetare vill kvarbo på den till honom upplåtna kronolägenheten — synes vara om verket anser önskvärt att få upplåta respektive lägenhet till annan, mer arbetsför skogsarbetare.

Såvitt jag kan finna är det principiellt oriktigt att utnyttja pensionsbestämmelser för att reglera förhållanden, som hänföra sig till tidsvillkoren för upplåtelse av kronolägenheter. Dessa borde liksom andra villkor ha sin plats i de särskilda författningarna angående sådana lägenheter — om något

behov härav skulle anses föreligga. För min del kan jag emellertid ej finna, att domänverket icke skulle kunna klara sin skogsarbetarfråga utan att behöva gå hänsynslöst fram mot äldre arbetare, som ha mångåriga arrendekontrakt med domänverket och samtidigt stått till förfogande såsom skogsarbetare. Jag är inte övertygad om att domänverket på det sätt, som man nu vill tillämpa, bäst tillgodoser intresset att i fortsättningen ha tillgång till arbetskraft i de stora skogsbygderna i norra Sverige.

När jag i en motion till 1952 års riksdag (II: 388) fäst uppmärksamheten på nu berörda pensionsfråga, har detta skett med delvis andra utgångspunkter än här ovan. Över huvud anser jag frågans verkliga innebörd icke ha kommit fram tillräckligt klart genom den motion som jag då väckte.

Under återopandande av det anförda får jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om erforderliga åtgärder i syfte att möjligheten för skogsarbetare hos domänverket att erhålla arbetarpension icke skall påverkas av om han kvarbor å kronolägenhet, som upplåtits till honom.

Stockholm den 26 januari 1954.

Uddo R. Jacobson.